

LAISSEZ-FAIRE

Demokracie v Evropě?

TOMÁŠ JIRSA

Nedávno proběhla všemi českými médii zcela nevyvážená vlna nadšení: v opakovaném referendu řekli irští občané ano Smlouvě z Nice a umožnili tak náš vstup do ráje, který pro mnoho českých žurnalistů představuje Evropská unie. Oslavné komentáře citující uspokojené výroky špiček evropské i domácí politiky nebyly narušeny ani signály z Holandska, Dánska a dalších států, které naznačovaly, že dosažení konsenzu v otázce rozpočtu společné zemědělské politiky (CAP) bude problematické a může silně zbrzdit integrační snahy.

O čem je vlastně smlouva z Nice? Smlouva z Nice upravuje mechanismy přijímání nových členů a svým způsobem tento proces zjednodušuje. Zatímco předcházející Amsterdamská smlouva počítala s přijetím 5 zemí a další rozšiřování nevyklučovala, nicejská smlouva implicitně uvažuje již o Evropě 27 zemí. Je tedy nutné konstatovat, že co se týče rozšíření ve stylu velkého třesku (10 a více zemí), jde ve svých úvahách nicejská smlouva dále než amsterdamská. Na druhou stranu i sám Romano Prodi konstatoval, že neschválení smlouvy z Nice není legální překážkou rozšíření. Problematickou částí smlouvy je jednak forma zmíněné zvětšené kapacity přijímání nových členů a za druhé další mechanismy, které nemají s rozšiřováním EU žádnou souvislost a jsou k smlouvě přidány jakoby navíc. V první oblasti je to zejména silná změna hlasovacích poměrů v institucích EU, zejména v Evropském parlamentu a Evropské komisi, zřetelně ve prospěch větších unijních států jako je Německo či Francie. Navíc změna principů fungování EK směřuje k vytvoření tělesa připomínajícího evropskou vládu. Zavedení mechanismu většiny hlasování ruší státní veto v mnoha citlivých otázkách. Smlouva z Nice taktéž obsahuje základy pro ustavení „Rapid Reaction Forces“, jakési malé evropské armády, pro kterou se počítá s 60 000 vojáky. Nebylo by poctivé smlouvu označovat za něco, co přemění současnou Evropskou unii do podoby

(Pokračování na str. 2)

Vstup do EU by omezil svobodu občanů

PETR MACH

Pravděpodobně v červnu příštího roku nás čeká referendum, ve kterém se budou občané moci vyslovit, zda si přejí či nepřejí, aby Česká republika vstoupila do Evropské unie. Pro zastánce svobody bude přitom podstatné zvážit, zda by vstup vedl ke zvýšení či k omezení svobody.

Z liberálního hlediska by se jevilo jako nejvýhodnější mít volný přístup na trh EU, neplatit do a nepřijímat z rozpočtu EU a nemuset uplatňovat normy EU. Tato varianta ovšem neexistuje, a tak musíme volit mezi členstvím a nečlenstvím. Rozhodování v referendu bude o tom, která varianta má blíže k ideálu. Co je podstatou členství v Evropské unii? Hlavní principy Evropské unie jsou **společný rozpočet, společný trh, společná legislativa a přesun suverenity z národních států na Evropskou unii.**

1. Společný rozpočet

Česká republika bude do společného rozpočtu odvádět částku minimálně 25 miliard korun, a česká vláda doufá, že zpět z EU dostaneme minimálně stejnou částku, abychom netratili. **Vzhledem k tomu, že EU spotřebovává 5 % rozpočtu jen na vlastní administrativu, je velmi nepravděpodobné, že bychom dlouhodobě dostávali více než dávali.** Pokud by se EU rozšířila o země, z nichž je většina chudší než ČR, octla by se Česká republika brzy v táboře doplácějících. Dříve či později bychom dopláceli nejen na bruselskou byrokracii, ale také na francouzské či polské zemědělce a řecké či slovenské silnice. Společný rozpočet je nástrojem nadnárodního přerozdělování, z kterého nikdy nevzešlo nic dobrého.

UVNITŘ ČÍSLA:

Dalibor Roháč
Evropská unie a liberalismus

Tomáš Jirsa
Karel Čapek: O věcech obecných
aneb Zóon politikon

2. Společný trh

Společný trh oproštěný od cel a dovozních kvót by byl bezesporu dobrou věcí. Jenže **liberalizace obchodu v rámci EU je zdanlivá. Místo dovozních kvót EU každé zemi stanovuje rovnou kvóty výrobní. Heslo o volném obchodu půlmiliardového trhu je podvodem. Obchod, kde se obchoduje jen s tím, co centrum povolí vyrobit, není svobodný obchod.** Kromě toho, trh EU je navenek uzavřenější než dnešní trh České republiky a dovoz neevropského zboží je zatížen většími bariérami. Rovněž víme, že dojednané podmínky by úplně volný obchod mezi ČR a zbytkem EU nepřinesly minimálně po dobu tzv. přechodných období. Důležité je že dochází k liberalizaci mezinárodního obchodu celosvětově, ať už v rámci různých dílčích dohod či v rámci Světové obchodní asociace.

3. Společná legislativa

Společná legislativa, to jsou direktivy a regulace vydávané v Bruselu, a každá z nich znamená z podstaty omezení svobody. EU nám bude diktovat, kolik smíme vyrábět bramborového škrobu a kolik se u nás smí pěstovat prasat. Bude nám diktovat, jak smějí být velké klece v drůbežárnách, jak hlučné smějí být mixéry, jak dlouhá musí být záruční lhůta, jestli se u nás smí prodávat acylpyrin nebo jak velké musí být daně. Vliv českých zástupců na tuto legislativu bude zanedbatelný, budeme tak plnit přání jiných. Někdy se říká, že vstupem do EU již nemáme co ztratit, když už jsme evropskou legislativu beztak víceméně přijali. Podstatné je však za prvé to, že zatím jsme nepřijali legislativu, která teprve vznikne, a za druhé to, že zachování národní suverenity, tj. nevstoupení do EU, umožňuje kdykoliv již přijaté špatné zákony a vyhlášky zrušit.

4. Ztráta národní suverenity

Vstup do EU znamená ztrátu suverenity. **Vstupem do EU se Česká republika zaváže akceptovat legislativu vzniklou na evropské úrovni.** S tím je spojeno několik zá-

(Pokračování na str. 2)

„Posunutí vstupního data je pro uchazeče výhodné. Sníží se tak jejich počáteční platby do rozpočtu EU,“

uvedl zástupce Evropské komise (citovaný MFD 16. 11. 2002) jako omluvu toho, že Evropská unie opět posunula předpokládaný termín přijetí kandidátů. Kdybychom vstoupili až v květnu, a ne k 1. lednu 2004, roční příspěvek České republiky do rozpočtu EU by nečinil 25 miliard korun, ale jen alikvotní část. Co z toho plyne? Přijetí v ještě pozdější termín by pro nás bylo ještě výhodnější, protože bychom platili ještě méně, a kdybychom do EU nevstoupili vůbec, bylo by to vůbec nejvýhodnější, protože bychom nemuse-li platit nic.

(pm)

Demokracie...

(Dokončení ze str. 1)

centralizované diktatury, je ale zcela nepochybné, že jde o posun směrem k federalizaci unie. S přijetím nicejské smlouvy je výrazně oslaben koncept mezivládní spolupráce v liberalizovaném evropském prostoru a silnějším se jasně stává pojetí Evropy jako jednoho státu.

Historie smlouvy z Nice je velmi prostá. Její konečné podoby bylo dosaženo v časných ranních hodinách 11. prosince roku 2000 po předchozích nekonečných jednáních a od té doby smlouva procházela jednotlivými členskými státy Evropské unie a čekala na své schválení. V Irsku dle ústavních principů musí hlasování takového významu projít všelidovým referendem a tak 7. června 2001 se 53,87% hlasujících voličů rozhodlo, že Smlouva z Nice není pro Irsko a Evropu dobrá. To by dle demokratických principů, které

zastávali již staří Římané, znamenalo nutnost smlouvu přepracovat (tedy dosáhnout nového konsenzu), případně přijít se smlouvou zcela novou. Z unijního hlediska by to znamenalo jisté zdržení v přijímání nových členů, které by s ohledem na nejnovější rozpočtové nejasnosti uvnitř i vně EU bylo spíše užitečné. Irští představitelé ale zvolili zcela netradiční postup - po konzultacích v Bruselu se rozhodli referendum zopakovat za situace, kdy na samotné smlouvě **nebyla změněna ani čárka** a datem volby určili 19. listopadu letošního roku. Aby byl zajištěn maximální úspěch, byla spuštěna rozsáhlá „informační kampaň“ plná polopравd („Smlouva z Nice je nezbytná pro rozšíření EU.“), která navíc byla skvěle synchronizována s výroky vedoucích představitelů Evropských institucí („Irsko svým členstvím v EU mnoho získalo, teď je čas vrátet.“). Občané kandidátských zemí se tak na chvíli stali rukojmími, které hrozila

Evropská unie „odstřelit“, neschválí-li se smlouva z Nice.

Irské události vynesly na světlo **nedemokratické prvky evropské integrace**. Je jednoznačné, že názor voličů byl zpochybněn a následná propagační kampaň měla za úkol zvrátit myšlení a hlasování Irů, což se podařilo. Bude jistě zajímavé sledovat i dění v České republice před nadcházejícím referendem o našem vstupu do EU. Chystá se totiž také „informační kampaň“ (resp. komunikační strategie) a mluví se o možnosti načasovat referenda ve střední Evropě zajímavým způsobem: **V Česku, jako v zemi s nejnižší podporou vstupu, by se mělo hlasovat až nakonec, aby se mohlo poukazovat na předchozí, pravděpodobně úspěšná referenda v okolních státech. Kdo bude rukojmím tentokrát?**

Autor je studentem gymnázia Nad Alejí (www.tomasjirsa.info). Aktivně se účastnil kampaně „No to Nice“ přímo v Irsku.

Vstup do EU...

(Dokončení ze str. 1)

sadních úskalí pro svobodu jednotlivce. Za prvé, přenos suverenity z národních států na EU znamená potlačení konkurence mezi státy. Jen konkurence daňových a regulačních zákonů přitom umožňuje efektivní snižování míry zdanění a regulace. Za druhé, rozšíření domény centrálního politického rozhodování znemožňuje změnu politiky. **Nadnárodní Evropská unie z podstaty znamená paralýzu demokracie. Národní**

volby se stanou fraškou, protože ať vyhraje v ČR volby kdokoliv, evropská reprezentace bude zůstat stále průměrná. K čemu budou volby, když zásadní regulace a daňové parametry budou určovány v Bruselu? Za třetí víme, že každé opatření státu, které jde nad rámec garance práva jednotlivce na život a majetek, je pošlapáním těchto práv. **Jen svobodná směna je vztah, na němž vydělávají obě strany. Politické přerozdělování a regulace je vždy ve prospěch jedné a na úkor druhých. V nadnárodní Evropské unii budou pošlapávána práva jednotlivců jedné národů ve**

prospěch jednotlivců jiných národů a takový stav vždy v historii vedl k vážným národnostním konfliktům.

Nepochybuji o tom, že vstup České republiky do Evropské unie by oslabil svobodu jednotlivce a přinesl naší zemi více socialismu. Dokud se Evropská unie nezmění v zónu volného obchodu a dobrovolné spolupráce, bude pro zastávce svobody **jedinou rozumnou alternativou zachování státní suverenity a prosazování liberálních principů v rámci České republiky.**

Autor je vydavatelem LF a analytikem Centra pro ekonomiku a politiku.

Evropská unie a liberalismus

DALIBOR ROHÁČ

Jaký je postoj liberálů k evropským integračním procesům? Není jim přirozeně cizí myšlenka Evropy bez hranic, Evropy, kde nebude třeba při cestě z jedné země do druhé mít pas, a v které se bude možné usadit, pracovat a podnikat v zemi dle svého výběru.

Liberálové všemi silami podporují jakékoliv snahy o odstraňování bariér mezi státy Evropy, ale i mimo ně. Mezi odstraňováním bariér a vytvářením nadnárodních byrokratických struktur ovšem existuje zásadní rozdíl. A je třeba říci, že existence Evropské unie

v současné podobě nepřispívá k odstraňování bariér a posilování individuální svobody. Naopak, v poslední době směřuje čím dál výrazněji proti těmto cílům. V EU se dnes střetávají dva protikladné proudy - liberální, vracející se k původním myšlenkám svobodné

Liberální koMix

Kreslí Marek Přikryl

Evropy bez bariér, a sociálnědemokratický, který přetváří Evropskou unii na přeregulovaný a centralizovaný prostor se stále větší mocí byrokratů a politiků.

Idea jednotné Evropy přispívá k vnějšmu obrazu unie jako prostoru pro svobodný obchod, volný pohyb osob, produktů, služeb a kapitálu. Reálná každodenní politika se však od těchto ušlechtilých cílů vzdaluje. **Absence celních bariér je nahrazena sérií státních zásahů v podobě licencí, norm, standardů, zákonů o minimální mzdě, povinné zavírací době obchodů, zákazů určitých forem prodeje a podobně. Toto všechno do značné míry brání plnému fungování svobodného trhu.** Nakonec se ke všemu zmíněnému přidává ještě velmi špatná regulace rybolovu a zemědělská politika, která předražuje potraviny do závratných výší a vede k neuvěřitelnému plýtvání.

Dalším aspektem je představa Evropy jako státu blahobytu, která má za následek existenci nevhodných a demotivujících sociálních systémů, které mimo to, že oslabují produktivní činnost, vedou i ke zvýšené míře

rasismu („čím víc lidí tu bude, tím menší podíl z celého sociálního balíku každý dostane“).

Faktem zůstává, že zatímco EU do jisté míry umožňuje volnost a svobodu podnikání ve svém vnitřku, navenek se prezentuje jako nedobytná pevnost „chránicí“ své obyvatelce cly a imigračními bariérami, a tím popírá principy, na jejichž obranu byla původně založena.

Zásadním problémem je to, že výše zmíněné státní aktivity se nedějí jen v jednom či dvou evropských státech, ale ve všech - unifikovaně, koordinovaně a tak, že vytvářejí obrovský prostor se stejnou měrou státních zásahů, před kterými Evropan již nemá šanci uniknout. **Smysl možnosti volně se stěhovat pro Evropě se vytrácí, když je to všude stejné. Konkurence mezi vládami je užitečná podobně jako konkurence mezi firmami na trhu, protože nutí každou vládu, aby neškodila svým občanům výrazně víc než vlády ostatní.** Sjednocování fiskálních politik, přijímání celoevropských regulací a tun legislativy ruší tlak, kterýby byl na vlády vyvíjený,

stejně tak bere smysl možnému „hlasování nohama“. Unifikovaná měna vytvoří možnost vyvolávat jednotnou inflaci v celém evropském prostoru. Mimo to společná politika pro všechny členské státy EU - od Francie přes Německo až po Řecko - bude jen velmi těžko tak univerzální, aby byla současně vhodná pro všechny tyto státy, když v každém jsou úplně jiné podmínky a situace. To platí pro hospodářskou politiku jako celek, ale obzvlášť pro měnovou politiku v rámci měnové unie.

Velká část liberálů se v současnosti na možnosti reformy Evropské unie dívá skepticky. Specifickou otázkou je, zda transformující se země střední a východní Evropy mají vstoupit do EU. Vstup totiž s sebou přinese nejen mnoho možných výhod, ale začlenění se do společného trhu přinese i všechna zmíněná rizika a deformace.

Autor je spolupracovníkem Nadácie F. A. Hayeka v Bratislavě (www.hayek.sk). Text byl převzat z knihy „Abeceda liberalismu“.

Karel Čapek: O věcech obecných aneb Zóon politikon

TOMÁŠ JIRSA

Karel Čapek je v České republice doslova a do písmene fenomén. Má výsadní postavení mezi ostatními českými spisovateli, mysliteli a novináři. Pro mnoho lidí je symbolem idealizovaných poměrů první republiky a nedotknutelnou ikonou demokracie. Ve školách jsou studenti přednostně seznamováni s jeho dílem a je jim vtoukána představa Karla Čapka jako neohroženého bojovníka za lidskou svobodu.

Je nepochybné, že Karel Čapek byl velmi dobrým literátem a novinářem - jeho fejetony, cestopisy, zamyšlení či romány jsou ukázkou vysokého literárního standardu a v mnoha ohledech jsou myšlenky v nich obsažené nadčasové. Rovnou měrou nelze zpochybnit jeho snahu o varování před nebezpečím nacistické totality prostřednictvím děl, jako byla například notoricky známá „Válka s mlouky“. I proto nacisté Čapka nenáviděli a zakazovali jeho knihy. Stejně tak Čapka nenáviděli komunisté pro jeho slavnou esej „Proč nejsem komunistou“, která je také obsažena v recenzované knize, která se proto celá objevila na indexu zakázaných knih. Během let se tak vystavěl nepřesný obraz Karla Čapka jako svobodomyšlného člověka jen dle jeho pocitového odporu vůči relativně vedlejším projevům totalitní ideologie.

politikou, jejími podobami, svobodou, socialismem, komunismem, hospodářstvím, lidskou solidaritou a zabrousí i do oblasti filosofie. Narodil od ostatních monumentálních děl zde máme tedy možnost poznat Čapka z dnes nepřilíh viditelné strany - názorově.

Pro čtenáře ostatních Čapkových knih musí být „O věcech obecných“ neuvěřitelným zklamáním. Po přečtení jak již zmíněného článku „Proč nejsem komunistou“ tak článků dalších, musí být každému pozornému čtenáři jasné, že Čapkův odpor vůči totalitě je jen zdánlivý, emocemi podložený a nevyargumentovaný. Ve zmíněném slavném eseji Čapek vyčítá komunistům své doby pouze viditelné, ale reálně nepodstatné

Malá zelená knížka s názvem „O věcech obecných čili Zóon politikon“ je souborem esejí, úvah a fejetonů, ve kterých Karel Čapek čtenáře seznamuje se svými názory na veřejné události a problémy své doby jakož i na pojmy nadčasové - zabývá se

vlastnosti: prahnou po moci více než po pomoci chudým; jsou většinou omezení a agresivní; chtějí odstranit celý řád a nechťejí nic zachovat; neřeší problémy chudých teď, ale slibují jejich řešení až po vzdálené revoluci. Čapek se tak distancoval od revolučního řešení situace (převratu, násilí) a špatných lidských vlastností komunistů, ale ani slovem se nevěnoval zrůdné ideologické podstatě komunismu.

Jen o několik stránek dál za tímto domnělým odvrhnutím komunismu se nachází soubor úvah s titulem „Sám o sobě a o věcech závažnějších“, jehož součástí je i sotva pěti-stránkový článek „O tom socialismu.“ V něm Čapek píše následující větu, která se pro svou jednoznačnost nedá žádným způsobem vytrhnout z kontextu:

„Ostatně ať je to socialism, nebo ne: věřím v zespolečnění výrobních prostředků a omezení soukromého vlastnictví, v organizaci výroby a spotřeby, v konec kapitalismu, v právo každého na život, práci, blahobyt a svobodu ducha, věřím v mír, ve Spojené státy světa a rovnost národů, věřím v humanitu, v demokracii a v člověka, amen.“

Zde se prokazuje v plné míře, že Karel Čapek kromě svého odporu k revoluční změně pořádků, násilí a komunistické ome-

„Poslanci jsou dospělí a já se necítím, že bych jim měl říkat, co zde mají nebo nemají dělat.“ Takto se vyjádřil předseda Poslanecké sněmovny Lubomír Zaorálek k návrhu zákazat konzumaci alkoholu ve sněmovně. Škoda jen, že podobně pan Zaorálek nesmyslí i o všech ostatních občanech, kterým je zakazováno nejen požívání alkoholu při práci (tuto samozřejmost by si jistě ohlídlí sami zaměstnavatelé v příslušné smlouvě), ale požívání jistých drog vůbec. Ministerstvo zdravotnictví dokonce připravuje návrh zákona, podle kterého by byl prodej alkoholických nápojů omezen pouze na specializované prodejny. O tisících dalších zákazů a příkazů, vše jak jinak než v „našem zájmu“, ani nemluvě. Zřejmě my-nepolitici ještě nejsme „dospělí“ (rozuměj plnohodnotní lidé s dostatkem rozumu, jako naši politici). Průzračnější ukázkou arogance moci a pocitu nadřazenosti nad ostatními bychom asi pohledali... ovšem to není nic nového, taková jsou všichni socialisté, tedy pardon, politici. (Marcel Baláš)

zenosti hlásá ortodoxní komunistická hesla. K požadavku na „zspolečnění výrobních prostředků“ snad není co dodat, každý občan České republiky ví moc dobře o čtyřicetileté tradici, kdy vše patřilo všem a soukromé vlastnictví bylo omezeno na minimum. „Organizace výroby a spotřeby“ pod sebou ukrývá neméně známé heslo „centrálně plánované hospodářství“, s nímž také nelze mít pozitivní zkušenost - tento koncept byl argumentačně rozdrčen již dávno a za empirický důkaz jeho nefunkčnosti lze považovat neporovnatelnost výkonu centrálně plánovaných ekonomik s volnotržním prostředím, což se projevilo rozpadem většiny direktivních ekonomik ke konci minulého století. Čapková víra v „konec kapitalismu“ rovněž neskrývá na své razanci a odhaluje nekompromisní jednoznačnost postojů svého autora.

Žádný rozumný člověk jistě nebude protestovat proti „právu každého na život“, naproto tomu je třeba se ohradit proti konceptu „práva na práci“ a „práva na blahobyt“, které nemohou v žádném případě být označeny za přirozená či základní lidská práva. Kdo nepracuje, nemůže zkrátka mít právo na blahobyt, stejně tak právo na práci není dané apriorně. V tomto ohledu je třeba připomenout, že právě ty kapitalistické společnosti, které tak rychle Čapek odsuzuje, daly práci, blahobyt či štěstí nespočetně většímu množství lidí než vykonstruované rovnostářské společnosti jakéhokoliv typu.

Další Čapková slova o „Spojených státech světa“ jsou již mnohokrát opěvovaným snem sociálních inženýrů a konstruktivistů o nadnárodní - pokud možno celosvětové - jurisdikci, kde by bylo možno dosáhnout utopického mírového a bezproblémového ráje právě pod jejich taktovkou.

Knihy „O věcech obecných čili Zóon po-

litikon“ nabízí podobných prapodivných výroků mnoho a rozhodně by si jí měl přečíst každý, kde chce znát Karla Čapka trochu víc než jen jako skvělého spisovatele. Na závěr ještě jedna ukázka:

„Celé dějiny lidstva jsou dějinami strašného a velikého úsilí stát se pány něčeho: pány přírodních sil, pány kontinentů a moří; dosud se nevěnoval ani zlomek té energie, aby se lidský mozek stal pánem něčeho bližší-

ho a lidštějšího, totiž mezinárodního hospodářství. Až dosud velká část lidských zdrojů na něm závisí nevědomě a bezbranně jako na klimatu nebo na přírodní pohromě. Člověk do té míry vyvázne z otroctví stroje, vyvázne-li z otrocké závislosti na neovládaném, špatně organizovaném a brutálním hospodářství.“

O věcech obecných čili Zóon politikon. Nakladatelství Hynek, Praha, 2000.

Typografické studio

Vladimír Vyskočil

nabízíme

Kompletní zpracování knih, časopisů, katalogů, dopisních papírů, vizitek..., logotypů, grafických návrhů... Zajistíme tisk a knihařské zpracování.

Proč to děláme? Protože nás to baví!

Vladimír Vyskočil - KORŠACH • Ježkova 1, 130 00 Praha 3
Mobil: 777 13 13 86 • Tel./fax: 222 734 455 • E-mail: typograf@easynet.cz

„Občané by už neměli nedůstojně běhat od jedné lékárny ke druhé, aby si mohli koupit levnější léky,“ uvedla nový záměr zavést jednotné regulované ceny léků ministryně zdravotnictví ČR Marie Součková (Profit 18. 11. 2002). Již rok nemusíme nedůstojně pobíhat od trafiky k trafice a hledat nejlevnější cigarety, ale stále ještě musíme nedůstojně běhat od samoobsluhy k samoobsluze a hledat nejlevnější chléb, nedůstojně zkoumáme, kde mají nejlevnější benzín, nedůstojně hledáme nejlevnější bydlení či nejlevnější pohřební služby. Již 13 let jsme na každém kroku vystaveni tomuto nedůstojnému systému tržní konkurence, ale díky nové ministryni nám svítá naděje vrátit se zpět do důstojného socialismu dříve, než jsme doufali. (pm)

Laissez-Faire, měsíčník pro svobodu jednotlivce. Čte se [lese-fér]. Vydává: Petr Mach, Bozděchova 8, 150 00 Praha 5, tel.: 603 228 753, e-mail: machpetr@iol.cz, <http://www.petrmach.cz>, číslo účtu 152050656/0300. Šéfredaktor: Tomáš Jirsa, e-mail: tjirsa@centrum.cz. Náměty, články, reakce, zájem o předplatné, zájem o inzerci uvádějte na výše uvedený kontakt. Registrace MK 8183. ISSN 1212-8597